

Fødevarer systemer er både en stor bidragsyder til klimaforandringer og en central del af løsningen. Omstilling af fødevarer systemer kan markant reducere drivhusgasudledninger og samtidig skabe sociale, sundhedsmæssige, økonomiske og miljømæssige fordele.

Disse centrale anbefalinger til lokale og regionale myndigheder om at håndtere sammenhængen mellem klimaneutralitet og fødevarer sikkerhed uddybes i det fulde brief 'Balancing the Plate and the Planet: a Policy Brief for Achieving Food Security and Climate Neutrality' og konkretiseres gennem eksempler fra de europæiske byer Aarhus og Budapest.

1. INTEGRÉR FØDEVARESIKKERHED OG KLIMAMÅL I NATIONALE OG EUROPÆISKE POLITISKE DAGSORDENER

EU-POLITIK BØR:

- **Styrke forbindelsen mellem den europæiske klimalov og fødevarer sikkerhed**, og sikr at fødevarer systemets prioriteringer bliver en central del af klimahandlingsplanerne.
- **Støtte byer i at gennemføre omstilling af fødevarer systemer** ved at finansiere innovative indsatser og opskalere bedste praksis på tværs af Europa.
- **Etablere tydeligere retningslinjer for nationale regeringer** om at integrere fødevarer systemets omstilling i målene for klimaneutralitet.

NATIONALE REGERINGER BØR:

- **Styrke overholdelse af kostråd**, der fremmer klimavenlige spisevaner, og gøre dem til minimumsstandarder for offentlige indkøb.
- **Udvikle nationale strategier for fødevarer sikkerhed**, som balancerer klimareduktion og klimatilpasning, samt bevarelse af biodiversitet og langsigtet robusthed i fødevarer systemerne.
- **Fremme offentligt-private partnerskaber**, der støtter innovation i bæredygtig fødevarer produktion, herunder arealanvendelsesstrategier, der prioriterer økologisk bæredygtighed.
- **Etablere styring på tværs af administrative niveauer**, som formaliserer målrettet samarbejde mellem nationale og lokale myndigheder.

2. MULIGGØR FLEKSIBLE OG STØTTENDE POLITIKKER FOR FØDEVAREINDKØB EU-POLITIK BØR:

EU-POLITIK BØR:

- **Reformere indkøbsregler**, så offentlige institutioner (fx skoler, hospitaler, kommunale tjenester) kan prioritere klimavenlige og bæredygtige fødevarer.
- **På tværs af EU indføre incitamenter til byer**, der integrerer bæredygtige fødevarer i deres offentlige indkøb.
- **Revidere EU's udbudsdirektiver**, så lokale indkøbere kan prioritere lokale, sæsonbaserede produkter med høje miljø- og sociale standarder.

NATIONALE REGERINGER BØR:

- **Etablere nationale rammer**, der giver kommuner mulighed for at købe lokale, bæredygtige fødevarer uden begrænsende konkurrenceregler.
- **Give økonomisk og logistisk støtte** til lokale Food Policy Councils (FPCs) for at bygge bro mellem producenter, forskere, beslutningstagere og forbrugere.
- **Integrere nationale og lokale fødevarer prioriteter** i nationale klimaplaner med fokus på klimavenlige indkøb og korte forsyningskæder.

3. RET OFFENTLIGE MIDLER MOD AT STØTTE BÆREDYGTIG OG ALTERNATIV FØDEVAREPRODUKTION

EU-POLITIK BØR:

- **Målrette offentlige midler** (fx gennem Den Fælles Landbrugspolitik, CAP) til at fremme plantebaserede og regenerative landbrugsmetoder i stedet for storskala, intensiv og industriel husdyrproduktion.
- **Indføre finansielle mekanismer**, der støtter landmænd i at omstille deres produktion til direkte humant konsum frem for foder til dyr, og der ved også sikre bæredygtig arealanvendelse.
- **Sikre fair markedsvilkår for bæredygtige producenter** ved at integrere miljø- og sociale kriterier i tildeling af tilskud.

NATIONALE REGERINGER BØR:

- **Iværksætte nationale støtteprogrammer**, der supplerer EU-tilskud til at fremme alternative fødevarerproduktionsmodeller.
- **Yde teknisk og økonomisk støtte** til især små landbrug ved overgangen til regenerativt landbrug, bæredygtig arealanvendelse og alternative proteinafgrøder.
- **Tilpasse nationale kostråd og tilskudsstrukturer**, så de fremmer klimavenlige kostvaner gennem incitamenter til plantebaseret fødevarerproduktion.

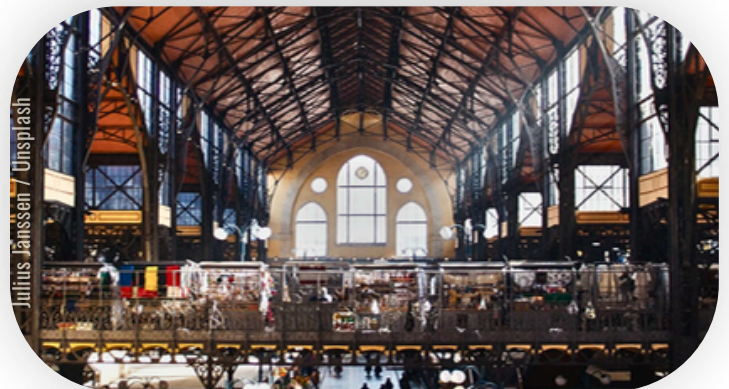
BÅDE EU-POLITIK OG NATIONALE REGERINGER BØR:

- **Etablere dedikerede finansieringsordninger** til projekter om byers fødevarerikkerhed og bæredygtighed, især i byer, der ikke kan få midler gennem landdistriktsprogrammer. Midlerne skal støtte bylandbrug, madspildsindsatser, fødevarerforarbejdning og lokalt forankrede fødevarerinitiativer, der både bidrager til fødevarerikkerhed og klimamål. Lokale fødevarerstrategier understøtter i sidste ende nationale mål for fødevarerikkerhed.
- **Sænke momsen på frugt og grønt** og skabe klarere definitioner og certificeringer for lokale og bæredygtige fødevarer for at støtte små landmænd og fremme sundere kostvaner.

“Danmarks landbrugsintensive økonomi lægger pres på arealanvendelsen og truer biodiversiteten og jordens sundhed. Vi må gå videre end et snævert fokus på effektivitet og udbytte og begynde at arbejde på måder, der tager hensyn til biodiversitet og modstandskraft i fødevarerystemet.”

Dan Kristian Kristensen, projektleder for fødevarerystemer i Klimaplanen, Aarhus Kommune

“Budapest har et godt udgangspunkt for at omstille fødevarerystemet og råder allerede over meget af den nødvendige infrastruktur. Men national og EU-støtte i form af politiske reformer og finansiering er afgørende for at udnytte vores ressourcer bedre: byhaver, grønne initiativer, markeder, offentlige køkkener og sociale institutioner, der bekæmper sult, fattigdom og hjemløshed.”

Kinga Lócsei-Tóth, viceafdelingsleder for Klima og Miljø, Budapest Kommune